

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE
2022-04-07

Ärendenummer
NV-01453-22

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian En enklare och tydligare kemikalieskatt (Fi2022/00478)

Sammanfattning

Naturvårdsverket motsätter sig förslaget som innebär att frångå farobaserad beskattning i syfte att göra förenklingar. Vi anser, sett utifrån Kemikalieinspektionens tidigare utredningar och förslag, att andra förenklande lösningar som stärker skattens miljöstyrande verkan borde övervägas närmare av regeringen.

Naturvårdsverket instämmer i förslaget i promemorian om att göra undantag och underlätta för återanvänd elektronik. Vi anser att detta också bör kommuniceras på ett ändamålsenligt sätt till berörda aktörer. Vi vill även uppmärksamma att kemikaliebeskattning av begagnad elektronik som förs in eller importeras från andra länder för återanvändning i Sverige kan innebära oönskade konsekvenser för den svenska marknaden för återanvända produkter.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Förslag om ett enklare avdragssystem (avsnitt 3.1)

Naturvårdsverket motsätter sig förslaget som innebär att frångå farobaserad beskattning i syfte att göra förenklingar. Vi anser, sett utifrån Kemikalieinspektionens tidigare utredningar och förslag, att andra förenklande lösningar som stärker skattens miljöstyrande verkan borde övervägas av regeringen.

Kemikalieinspektionen har i utvärderingar (redovisade i regeringsuppdrag år 2020 och 2021) konstaterat att kemikalieskatten på kort sikt, enligt sin nuvarande struktur, inte fått avsedd effekt eller måluppfyllelse. Naturvårdsverket delar slutsatsen i promemorian att det finns brister i skattens konstruktion. Vi menar samtidigt att förslagen om att ytterligare förenkla hur avdragen kan göras genom att slopa krav på additivet och reaktivitet samt att höja avdragen från 90% till 95% inte löser dessa brister. Samtidigt innebär de föreslagna förändringarna att kemikalieskattens styrande effekt ytterligare försvagas.

Naturvårdsverket instämmer med slutsatsen i promemorian att skatten inte är kostnadseffektiv. Detta beror dock i första hand på att skatten har dålig

måluppfyllelse, vilket vi ser som en allvarligare brist än att den på annat sätt är ineffektiv eller är för dyr för berörda aktörer. Förenklingar har gjorts tidigare för att minska administrationen, såsom att varor beskattas utifrån vikt snarare än exakt kemikalieinnehåll, att varor beskattas utifrån typisk användning snarare än faktisk användning och att avdragen påverkas av grupper av ämnen snarare än individuella ämnen. Men dessa förenklingar leder till att skatten har dålig verkningsgrad. Förslagen i promemorian om att ytterligare förenkla administrationen genom att ta bort krav på information om additivet och reaktivitet innebär att måluppfyllelse försämras ytterligare. Det vill säga att även om måluppfyllelsen ökar genom att fler söker avdrag sker det på bekostnad av träffsäkerhet. Naturvårdsverket anser att detta är ett dilemma som tydligare borde lyfts fram i promemorian.

Naturvårdsverket anser att det inte heller är utrett om de föreslagna förenklingarna ökar de skatteskyldigas benägenhet att söka avdrag. Vi håller med i argumentet att förenklingarna innebär lägre informationskostnader för de skatteskyldiga och därmed större benägenhet att söka avdrag. Men samtidigt ökar benägenheten att söka avdrag enbart när de skatteskyldiga med säkerhet vet att förenklingar leder till att informations- och administrationskostnaderna är lägre än de avdrag som är möjliga att göra. Naturvårdsverket anser inte att analysen i promemorian visar om och när så kan vara fallet. Det hade varit rimligt att åtminstone göra grova uppskattningar samt beskriva osäkerheter i sådana uppskattningar om hur mycket lägre informations- och administrationskostnader förslaget kan tänkas ge och om detta leder till att kostnaderna blir lägre än de avdrag som är möjliga att göra.

Naturvårdsverket bedömer vidare att förslaget att öka avdragsbeloppet från 90% till 95% kan förväntas innebära en begränsad effekt. Vi har svårt att förstå slutsatser om att företag som avstår från avdrag enligt nuvarande belopp skulle motiveras att göra det med den föreslagna förändringen, då det i kronor räknat rör sig om små skillnader.

Förslag om tydligare och enklare regler för begagnade varor (avsnitt 3.2)

Naturvårdsverket instämmer i förslaget i promemorian om att tydligare göra undantag och underlätta för återanvänd elektronik. Vi anser att detta också bör kommuniceras på ett ändamålsenligt sätt till berörda aktörer.

Vad gäller elektronik som förs in eller importeras för återanvändning vill Naturvårdsverket uppmärksamma att den kan vara en viktig del för vissa företag, för att få tillräckliga volymer på återbrukad elektronik och ge förutsättningar för försäljning och lönsamhet i verksamheten. Återanvändningsföretag som har kontaktat Naturvårdsverket uppger att det ofta är svårt att få ihop tillräckligt antal av vissa produkter för återanvändning endast med svenska produkter, för att möta efterfrågan från aktörer som vill ha större kvantiteter, till exempel skolor.

En konsekvens av att inte undanta införsel eller import av begagnad elektronik är också att den återanvända elektroniken blir dyrare och därmed mindre konkurrenskraftig. Det kan i sin tur medföra att inte heller svensk elektronik återanvänds på grund av bristande lönsamhet. Vi ifrågasätter därför delar av konsekvensutredningen i promemorian där det sägs att en ökad införsel eller import skulle kunna göra att vi lämnar mindre till återanvändning i Sverige. Vi anser att det är viktigt att underlätta för återanvändningsmarknaden generellt sett

och att det finns risker med att lägga alltför stort fokus på produkter som har satts på marknaden inom Sveriges gränser.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Björn Risinger efter föredragning av avdelningschefen Maria Ohlman.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit enhetschefen Gunilla Sallhed samt handläggarna Åsa Stenmarck och Dag Lestander.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Björn Risinger

Maria Ohlman

Kopia till:

Johan.Westlund@regeringskansliet.se

m.registrator@regeringskansliet.se